

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. — Inzerati do 80 petič vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petič vrst a Din 4.— Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Chamberlain zagovarja svojo politiko:

„Izbirati sem moral med vojno in mirom“

V spodnji zbornici je angleški premier odločno branil svojo politiko in naglasil, da ne misli zapustiti sedanjih smernic in načel — V Rimu ne bo sklenil nikakega novega sporazuma, marveč bo samo izmenjal misli o perečih problemih

LONDON, 20. dec. br. Pred odhodom na božične počitnice se je razvila večeraj v spodnji zbornici zanimiva zunanje-politična debata, ki so jo izzvala razna vprašanja opozicijskih in vladnih poslancev ministrskemu predsedniku glede raznih perečih mednarodnih vprašanj.

Odgovarjajoč na postavljena vprašanja, je ministrski predsednik Chamberlain predvsem odločno zanimal v gotovem tujem tisku razširjene vesti, češ da namerava ob priliki svojega skorajšnjega obiska v Rimu ponuditi Italiji angleško Somalijo. Naglasil je, da so te vesti popolnoma izmišljene in razširjene v očitnem namenu, da povzročijo zmedo v javnosti. Ničve v Angliji ne misli na to, da bi komurkoli odstopil le eno samo ped angleške posesti.

Nato se je Chamberlain dotaknil tudi vprašanja, ali bo angleška vlada dala kitajski vladi posojilo, kakor je to storila ameriška vlada. Izjavil je, da bi angleška vlada v načelu to prav rada storila, če bi tako posojilo lahko olajšalo izvoz nekaterih angleških proizvodov na Kitajsko. To vprašanje se bo začelo urejati tedaj, ko bo sprejet zakonski načrt o financiranju angleškega izvoza.

Na vprašanje, ali je nemška vlada odgovorila na angleški korak v zvezi s položajem v Klajpedi, je državni podtajnik Buttler izjavil, da je nemška vlada izjavila angleškemu odpravniku poslov v Berlinu, da si pridržuje pravico o tem pozneje odgovoriti.

Na vprašanje o položaju v Španiji je odgovoril državni podtajnik zunanjega ministrstva Buttler, da se bo angleška vlada strogo držala načela o enakem postopanju z obema strankama in da bo zastavila ves svoj vpliv za to, da bi prišlo do premirja v Španiji in da bi se tam končala ta krvava borba. Chamberlain je v svoje strani dodal, da ne more ničesar dostaviti, vendar pa se bo o tem najbrž govorilo na sestanku v Rimu. Angleška politika ne bo odstopila od načel, ki jih je dosedaj branila. Naša želja je vedno bila, da si naj španski narod sam uredi svoje spore. Zato me globoko žali vsako sumničarje, ki bi se širilo v tej državi, češ, da mislija zunanji minister in jaz izdati našo stvar ali pa opustiti kakšno življenjsko načelo in to v korist državi, ki je naša prijateljica ali pa sovražnica. (Splošno odobravanje).

Prehajajoč na skorajšnji obisk v Rimu je Chamberlain izjavil: Ne bomo šli v Rim z nikakim določenim programom in tam tudi ne bomo iskali kakšnega posebnega sporazuma. Potujemo v Rim, ker hočemo izmenjati misli o vseh vprašanjih, ki so skupna. Odhajamo na to pot z velikimi željami, da bi zboljšali naše odnose in to z vzajemnim razumevanjem ter da tako z osebnimi stiki utrđimo medsebojno zaupanje. Ki naj v teh okoliščinah koristi splošni ustalitvi v Evropi, posebno pa med državami okoli Sredozemskega morja.

Chamberlain je nato govoril o Nemčiji in rekel, da bi se odnosi med Anglijo in Nemčijo uredili. Sicer pa je to že stalno poudarjal. V povojnem času smo prišli do sklepa, da se proti Nemcem ni postopalo zmeraj modro in velikodušno. Toda počasi smo mi spoznali njihove velike čednosti in smo zelo želeli, da bi lahko z njimi sodelovali pri obnovi evropske civilizacije. Pri nas ni nikake maščevalnosti, pa tudi ni nobenih želja, ki bi hotele preprečiti njihov razvoj. Obratno, mi iskreno želimo, da dokler bo mogoče privedemo ta močan in krepek narod k sodelovanju za splošno dobro, kajti ne bo miru in napredka v Evropi, dokler ne bo sodelovanja pri stvarih, ki vrednotijo življenje in ki dajejo življenju vrednost. Lahko v vsaki izjavi, ki sem jo podal v spodnji zbornici ali pa v vsaki formalni izjavi o vladni politiki potrdim, da vsi v tej državi resno in stalno želijo, da bi narod Velike Britanije in Nemčije skupno z ostalimi činitelji evropske politike sodelovali za odstranitev vojne nevarnosti. Prepričan sem, da govorim tudi v imenu mnogih drugih držav na

svetu, če upam, da bomo s svojim delom lahko odstranili misel na to veliko nevarnost. Toda s tem, da izrekamo to svojo željo, še nismo storili vsega, kajti za sporazum sta potrebna dva, kakor sta tudi za vojno potrebna dva. Pričakujem, da bode tisti, ki govorijo v imenu nemškega naroda, jasno pokazali, da žele pomagati pri udrđitvi miru, ki bo zanje prav tako koristen, kakor za vse druge.

Prav čudno se mi zdi, zakaj nam po Monakovu očitajo, da se oborožujemo. Čudno se nam zdi, zakaj se toliko govori o dejstvih, ki so celemu svetu znana. Vsa čas smo pripravljene razgovarjati se o omejitvi oboroževanja, vendar pa tako, da bodo vsi doprinesli svoj del, vpoštevajoč pri tem svojo lastno varnost. Dokler pa se drugi ne bodo nehal oboroževati podnevi in ponoči, tako dolgo tudi mi ne smemo držati križem rok, dasi je razum najboljše orožje na svetu, s katerim se lahko vodi borba in dasi nima malo izgleda na uspeh trditve, da je sila najvišje orožje. Zato bi bilo žalostno, če ne bi pravilno razumeli naše ljubezni do miru in če bi naše razpoloženje za kompromis tolmačili kot slabost.

Nato je Chamberlain govoril o položaju na Daljnem vzhodu in rekel, da v ozračju sile, ki se tam uveljavlja, v Evropi nikdo ne more pričakovati od angleške vlade ali pa tudi od katerekoli druge vlade, da bi ugodila zahtevam, ki se ji postavljajo v takih okoliščinah. Lahko pa verjamete, da bomo storili vse, kar je možno, da ne bo nobena zahteva pozabljena in nobena korist oškodovana.

Chamberlain je zaključil svoj govor s poudarkom, da je bila angleška zunanja politika v zadnjih 18 mesecih popolnoma pravihna. Če bi moral on še enkrat preživeti vseh teh 18 mesecev, tedaj ne bi tudi niti za vejico spremenil svoje politike. Ali bo ta politika dosegla cilje, ki smo si jih zastavili, to se bo šele videlo, ker to ni odvisno samo od nas. Pa še celo tedaj, če bi ta politika morala propasti, bom vendar le zmerom trdil, da druge izbire ni bilo. Odločiti smo se morali ali za to politiko ali pa za vojno. Toda te odgovornosti si jaz ne bi nikdar hotel nakopati na glavo, razen v primeru, da bi me k temu prisilila blaznost drugih.

Zbornica je sprejela izjavo ministrskega predsednika z dolготrajnim odobravanjem.

Debata

V debati je voditelj liberalne opozicije sir Archibald Sinclair v svojem govoru izjavil, da je opuščanje politike Društva narodov privedlo svet na rob vojne. Sinclair ni istega mnenja kot Chamberlain, češ da njegova politika odstranjuje vojne nevarnosti, kajti te nevarnosti so zmeraj večje. Tudi on je za sodelovanje z nemškim narodom, toda pod gotovimi pogoji. Opozarja vlado, da naj stori vse, da bi prišlo v Španiji do premirja vsaj čez božične praznike in novo leto. Vlada naj tudi pospeši oboroževanje.

Nato je šel govoril v imenu opozicije liberalcev Lloyd George, ki je v glavnem zelo ostro kritiziral tako zvano Chamberlainovo monakovsko politiko. Lloyd George

je žolčno napadel totalitarne režime, in je trdil, da ima Chamberlainovo popuščanje za posledico vedno nove zahteve na drugi strani. Lloyd George tudi ni prizanesel predsedniku Francoske vlade Daladieru, češ da je sam kriv, da so se pojavile zahteve po ozemlju, ki pripada Franciji.

V imenu delavske opozicije je govoril poslanec Cox, ki je tudi kritiziral vladno zunanjo politiko, naskar je govoril Chamberlainu, bivši podtajnik v zunanjem ministrstvu. Med drugimi je izjavil, da nekateri narodi na svetu mislijo, da jim je cel svet dal pooblastila. To dejstvo lahko povzroča zaskrbljenost, ki je itak že velika v mednarodnih odnosih.

Razpravo je zaključil sir John Simon, ki je v imenu vlade odgovoril na nekatere vprašanja. Poudaril je, da je Chamberlain vztrajal pri svoji borbi za mir tudi tedaj, ko so se vsi drugi obupavali. Splošna sodba vsega sveta je, da je Chamberlain v Monakovu rešil svet pred veliko nevarnostjo.

Pred spremembami v vladi

V poučenih krogih zatrjujejo, da bo vlada med prazniki prenovljena

London, 20. dec. AA. Reuter. Sinočni Chamberlainov govor v spodnji zbornici je bil med vladnimi pristaji v glavnem ugodno sprejet. Poudarjajo, da je Chamberlain govoril odločno, istočasno pa tudi pomirljivo. Istočasno poudarjajo isti krog, da mora vlada pospešiti oboroževanje. Nekaj vladnih pristajev, ki pa ne spadajo v krog okoli Churchilla, je nezadovoljnih s tem, da se oboroževanje razvija v tej smeri. Poudarjajo namreč, da bi se lahko glede oboroževanja mnogo več doseglo, če bi se to delo koordiniralo, kar bi bil n. pr. moral opraviti sir Thomas Inskip.

V zvezi s tem se je sredi izvedelo, da sta v preteklem tednu dva mlajša člana vlade in sicer minister za prekomorsko trgovino Hudson in lord Duferin, podtajnik v kolonialnem ministrstvu, opozorila zasebno predsednika vlade Chamberlaina, da ni vse v redu glede koordinacije pospeševanja.

rečo. O italijanskih prostovoljcih v Španiji je sir John Simon rekel, da ni niti ptičice resnice v vsem tistem, kar se govori, češ da je Italija svojih 10.000 prostovoljcev, ki jih je umaknila iz Španije, nadomestila z drugimi prostovoljci. Izmenjanje je res bilo samo nekaj tehnikov in to v taki meri, da ne morejo trditi, da bi bila Italija prekršila svojo besedo, ali pa da celo pošilja nove italijanske čete v Španijo.

Odklonjena nezaupnica vladi

V poznih večernih urah je bila debata zaključena in je zbornica prešla na glasovanje o predlogu delavske opozicije, naj se vladi za njeno politiko izreče nezaupnica. Za predlog je glasovalo 143 poslancev, proti pa 340, tako da je bila nezaupnica odklonjena s veliko večino.

nega oboroževanja in da to mnenje deli tudi mnogo vladnih pristajev. Seveda pri tem ni bilo govora o kaki ostavki teh dveh članov vlade. Hotela sta samo v nekaterih vprašanjih opozoriti predsednika vlade na nekatere okoliščine. Njun obisk pri predsedniku vlade je bil čisto prijateljski in je tudi dosegel svoj cilj.

Ob tej priliki pa so se vendarle raznele vesti o tem, da misli nekaj ministrov odstopiti. Toda noben minister ni prijavil svojega odstopa. Govorilo se je namreč, da je bil z onima dvema članoma vlade pri Chamberlainu tudi vojni minister Hoare Belisha, kar pa ni resnično. Zato so trdili, da bo tudi Hoare Belisha odstopil. Toda tudi to ni resnično.

Ni pa izključeno, da bo čez božič prišlo do sprememb v vladi. Često poudarjajo, da bo sir Thomas Inskip imenovan za lorda kanclerja v gornji zbornici.

Nova konferenca štirih velesil

Sestala naj bi se takoj po rimskem obisku Chamberlaina in razpravljala o novih Hitlerjevih predlogih

LONDON, 20. decembra. Iz zelo zanesljivega vira poročajo, da se namerava ministrski predsednik Chamberlain po sestanku z Mussolinijem in Ciano v Rimu ponovno sestati s kanclerjem Hitlerjem, ker je bila tudi na nemški strani izražena želja v tem smislu. Pred odhodom v Rim bo Chamberlain vsekakor sprejel Hitlerjevega emisarja kapetana Wiedemanna, ki bo prišel v London z novimi predlogi, o katerih menijo, da bi mogli biti zelo važni za nadaljnji razvoj položaja v Evropi, če bi se uresničili. Ni izključeno, da se bosta Chamberlain in Halifax na povratku iz Rima ustavila v Parizu, kjer bosta razpravljala z Daladierom in Bonnetom o vseh zadevah, o katerih sta govorila v Rimu. To velja zlasti za italijanske predloge o likvidaciji spora med Italijo in Francijo. Tudi ni izključeno, da bo Chamberlain zahteval od Francije gotove koncesije glede Tunisa, Sueskega prekopu in Džibutija. V zvezi s temi novimi sestanki odločilnih činiteljev velesil govore o možnosti skorajšnjega ponovnega sestanka konference štirih, ki bi se bavila zlasti s Hitlerjevimi predlogi za omejitve oboroževanja.

ževanja. Ta predlog naj bi prinesel v London kapetan Wiedemann. Poudarjajo, da je Hitlerjev načrt sedaj mnogo bolj sprejemljiv za Anglijo in Francijo, kakor pa so bile njegove prejšnje ponudbe. Posebej je mnogo bolj sprejemljiv njegov načrt za letalsko razorožitev ali omejitve letalskega oboroževanja do gotove meje. Kolikor se je moglo izvedeti iz tukajšnjih nemških krogov, je ta novi Hitlerjev načrt naletel na odpor maršala Göring, ki je vrhovni poveljnik nemškega letalstva in ki ne bi rad zmanjšal proizvodnje letal, ki je bila v kratkem času organizirana v ogromnem obsegu.

Mraz še vedno pritiska

V Angliji besne hudi snežni viharji — Na Poljskem vlada prava sibirski zima

London, 20. dec. AA. Reuter. Včeraj je bilo v Londonu mrzleje kot pa na Spitzbergu, ki so samo 800 milj od severnega tečaja. Ves dan je besnel silen polarni veter nad vse Anglijo in je verjetno, da bo vihar danes dosegel moč orkana. Od vseh strani poročajo o snežnih metežih. Včeraj popoldne je bilo v Londonu 7 stopinj pod ničlo. Dosedaj je bilo objavljeno, da je zaradi mraza umrlo 6 oseb.

Dunaj, 20. dec. AA. DNB. Zaradi silnega mraza so sredi ustavili plovbo po Dunavu.

Bukarešta, 20. decembra. AA. Pat. Mraz s snežnim metežem še traja. Številni par-

Pospešeno izseljevanje Židov iz Rumunije

Bukarešta, 20. dec. w. Med vlado in židovskimi organizacijami so se danes pričela pogajanja v svrhu pospeševanja izseljevanja Židov iz Rumunije. Vlada želi, da bi se letno izselilo najmanj 50.000 Židov. Izseljenci dobe prosto vožnjo v pojubo luko ob Sredozemskem morju. Vsa izseljenec sme vzeti s seboj 6000 lejev. Rumunsko židovsko društvo podpira predlog, po katerem naj se vsako leto izseli iz Rumunije 25.000 Židov, če jim plačajo potne stroške.

Neville Chamberlain

angleški ministrski predsednik, ki je na središnji seji spodnje zbornice obširno pojasnjeval in utemeljeval svojo politiko. Zbornica mu je izrazila zaupanje

Sklicanje slovaškega parlamenta

Bratislava, 20. dec. AA. Kakor je bilo objavljeno, je predsednik republike Hacha podpisal ukaz, s katerim se slovaški deželni zbor sklicuje na zasedanje dne 18. januarja prihodnjega leta.

Ježov v nemilosti

Varšava, 20. dec. AA. DNB. Po vesteh iz Moskve pričakujejo tam, da bodo Ježova kmalu aretirali, prav tako pa tudi njegovega bivšega osebnega tajnika Nikolajeva, ker je GPU proti njemu našla obtežilne sumljive listine. Nikolajeva so kot sovražnika države že zaprli takoj, ko je Ježov zahteval, da naj ga odstavijo kot načelnika GPU.

Göring ne gre v London

London, 20. dec. AA. Havas. Tukajšnji angleški in nemški diplomatski krogi izjavljajo, da so popolnoma izmišljene vesti o tem, češ da misli maršal Göring kmalu obiskati London. Sestanek v Rimu pa je izključno italijansko-angleška zadeva, ki spada v okvir pogodbe, ki je bila v aprilu podpisana med Anglijo in Italijo, in ni zato nobenega razloga za to, da bi na tem sestanku morali biti navzoči tudi francoski ministri.

Angleška obramba proti nemški kolonialni propagandi

London, 20. dec. AA. Havas. V parlamentu je bil sestavljen odbor, ki naj proučuje vprašanje vrnitve kolonij Nemčiji in ki naj se bori proti propagandi v tem smislu.

Preprečen upor v Mehiki

San Antonio, 20. dec. AA. Havas. Po vesteh z mehiške meje je mehiška fašistična organizacija »zlatih srnce« poskušala organizirati upor v Mehiki. Ta poskus je 30 oseb plačalo s svojim življenjem.

Borzna poročila.

Curib, 20. decembra. Beograd 10. — Pariz 11.645, London 20.67, New York 442. Bruselj 74.45, Milan 23.25, Amsterdam 240. — Berlin 177.25, Praga 15.15, Varšava 83.50, Bukarešta 3.25.

Insertate
za božično številko »Slovenskega Naroda«
sprejema uprava do petka, dne 23. t. m.
do 18. ure

DNEVNE VESTI

— Nov angleški konzul v Splitu. Za angleškega konzula v Splitu je imenovan tehnični ravnatelj »Jugoslovenskega Lloyd« ing. Gabrijel Majcen.

— Odslej dovoljen izvoz tujih valut le do 3000, odnosno 2000 din. Denarni zavodi so smeli doslej prodati potnikom z vidirnim potnim listom do 3000 din tujih valut za potovanje v Albanijo, Avstrijo, Bolgarijo, Grčijo, Italijo, Madžarsko ali Romunijo, za potovanje v druge države pa do 5000 din. Po najnovejšem odloku finančnega ministrstva pa smejo pooblaščen denarni zavodi prodajati le po 3000 tujih valut za potovanje v klirinske države, za neklerinske pa samo do 2000 din, a pod pogojem, da ima potnik vidiran potni list le od ene neklerinske države. Vendar ostanejo še nadalje v veljavi turistični sporazumi, ki jih imamo sklenjene z Nemčijo, bivšo Avstrijo, Nemčijo, Francijo, Grčijo, Italijo, Madžarsko, Češkoslovaško, Poljsko, Romunijo, Španijo, Švico in Turčijo. V te države je dovoljeno izvažati do 3000 din.

— 111.994 radijskih naročnikov. Število radijskih naročnikov v naši državi je lani naraslo od 95.926 na 111.994, torej za nad 16000. Za več ko polovico so se pa naročniki pomnožili od 1. 1931, ko jih je bilo v vsej državi samo 47.880. Lani je bilo na področju ljubljanske poštne direkcije 16.029 radijskih naročnikov, na področju beograjske 19.699, novosadske 34.104, zagrebške 24.081, sarajevske 5.063, splitske 4484, skopljanske 6613 in cetinjske 1922. Detektorjev je čedalje manj v rabi, lani jih je bilo 3404 manj. Področje zagrebške poštne direkcije je mnogo večje kakor ljubljansko, čeprav ima Zagreb zelo slabo oddajno postajo, zato ima več naročnikov kakor naša banovina. To v nekem pogledu ni pravičeno, da je področje radijskih naročnikov omejeno z mejami upravnih področij, ker so tako že v naprej dane meje razvoja oddajne postaje.

— V vsej državi je bilo lani 53.847 telefonskih aparatov. Od 1. 1936 se je povečalo samo od 50.923 na to število. Največ aparatov se je povečalo, priključenih na avtomatske telefonske centrale, in sicer od 31.853 na 33.479, medtem ko se je število aparatov, priključenih na ročno centralo povečalo samo od 19.075 na 20.368. Ze zdavnaj se je izkazalo, da ročne centrale zavirajo razvoj telefona ter da število telefonskih naročnikov naglo narasča, čim začne delovati avtomatska centrala.

— Cene v hotelih na Primorju ne bodo povišane. Včeraj je bila končana v Dubrovniku konferenca lastnikov hotelov in penzionov. Na nji so bile določene cene za prihodnjo sezono. Cene bodo določene za vsak razred posebej, v posrednih razredih pa zopet za posredne vrste lokalov. Hoteli so razdeljeni v 4 razrede, penzionji pa v tri. Čeprav so se življenjske potrebščine znatno podražile, bodo ostale cene v hotelih neizpremenjene, če se ne bo zgodilo kaj posebnega.

— Regulacija Drave in Mure. Ministrstvo javnih del je odobrilo iz kredita za javna dela 3 milijone din za regulacijo Drave in Mure. Na teren sta prišla včeraj dva inženirja banske uprave, ki bosta pripravila vse potrebno. Drava in Mura bosta regulirani od Ormoža do Selnice v Prekmurju v najnevarnejših in najpogostejših krajih. Zaposlenih bo več sto domačih delavcev.

— Cesta Čakovca—Varaždin bo modernizirana. Tudi cesta med Varaždinom in Čakovcem je zelo slaba. Promet na nji pa velik. Zda so končno tudi na merodajnem mestu uvideli nujno potrebo, da se ta cesta popravi in modernizira. Včeraj je prišel v Varaždin inženir banske uprave, ki bo izdelal načrte. Stroški za popravilo in modernizacijo ceste bodo znali več milijonov. Nekaj tisoč pripravi tudi občini Varaždin in Čakovca.

— Prisrčen sprejem jugoslovenskih zdravnikov v Budimpešti. V Budimpešti se mudi delegacija jugoslovenskih zdravnikov kot gostje odbora za zunanje probleme. Budimpeštanski župan, bivši minister Karađiž, jim je priredil v večerjo zvečer banket, ki so mu prisostvovali naš poslanik, šef kulturnega oddelka madžarskega zunanjega ministrstva, predsednik Zdravniške zbornice v Budimpešti in drugi oddelčni predstavniki madžarske javnosti. Naši zdravniki so bili v Budimpešti zelo priščno sprejeti. V nedeljo so si ogledali higijenske ustanove v Budimpešti, jutri se pa vrnejo.

— Tarifa za avtorske honorarje. Po vsej državi pobira avtorske honorarje za dramska, dramsko glasbena, kinematografska, pomotinska in podobna dela Zdrženje jugoslovenskih dramatičnih avtorjev (UJDA). Te dni je bila sklenjena v sporazumu s prosvetnim ministrom nova pogodba glede višine tarife, ki se bo po-

birala v letu 1939. Nova tarifa je bila objavljena v »Slovenskih novinah« 10. t. m. — Vreme. Vremenski napoved pravi, da bo oblačno, nestanovitno vreme s snegom. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Kumboru 10, v Dubrovniku 6, v Splitu 5, na Visu 3, na Rabu —1, v Ljubljani —7,8, v Beogradu —10, v Mariboru —10,4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762,0, temperatura je znašala —9,5.

— Nesreče. Z llove gore pri Dobropolju so prepeljali v bolnico šteto posestnikovo hčerko Tončko Zabukovec. Dekletce je v Zdenški vasi podir neznan avtomobilist in jo težje poškodoval na desni nogi. — Poštnega s užitelja Franceta Bregarja je včeraj na Izanski cesti ugriznil pes v bedro desne noge. — V Bonacevi kartonažni tovarni sta se včeraj zastrupili s plinom mladi delavci, 18letna Julija Kiuder in 17letna Mihaela Indof. Obe so prepeljali v bolnico, kjer sta dobili injekcijo proti plinu.

— Smrt sarajevskega proroka. Pred štirimi dnevi je umrl v Sarajevu žid Jakob Dreier. Pokojni je bil v mestu splošno znan, ker se je pečal s proučevanjem kabbalističnih del. Leta 1930 je objavil več prorokovanj za razdobje od 1930 do 1940. Prorokoval je velika preganjanja židov leta 1938, za 26. januar 1939 je pa napovedal rojstvo novega Mesije, ki bo prepovedal ves svet, tako da bo živel v miru in ljubezni. Nastopila bo doba popolnega mira, ki bo trajala 1.300 let, in v kateri bodo tudi živali živele v medsebojni ljubezni, tako da bo volk pasel ovce. Do te srečne dobe bo pa Evropa preževala več krvavih vojn zlasti od leta 1939 do 1947.

— Brzovlaski škofci s tira. Včeraj popoldne je skočil med postajama Carevdar in Lapavina s tira mednarodni brzovlak, ki odhaja iz Zagreba ob 14.45 proti Budimpešti. Dunaju in Pragi. Nesreča je se pripetila zaradi hudega mraza in ledenih tratin. S tira je skočila samo lokomotiva in gmotna škoda ni velika.

— Pretresljiva rodbinska tragedija pri Karlovcu. V nedeljo se je odigrala v vasi Konjščina pri Karlovcu pretresljiva rodbinska tragedija. Tam živi rodina Janka Hrstovića, prepuščena na milost in nemilost sorodnikov in sosedov. Mož je bolehen, da ni za nobeno delo žena pa slabo vidi in tudi ni za delo. Da bo nesreča še večja, se jima je pred dobrim letom rodil otrok. Mož je večkrat pravil, da bo storil vsemu konec. Zda je pritisnila še zima in uboga družina je bila brez kurjave. V stari, s slamo kriti hiši, je zmrzovale Janko z otrokom. V soboto, ko je pritisnil mraz, je dejal, da pojde v gozd po suhljad, češ, da bo prinesel drv ali pa se sploh ne bo vrnil. In res ga do nedelje popoldne ni bilo. Žena je pa jokala vso noč in ves dan preplačana, da moža ne bo več nazaj. V obupu je vzela otročička in skočila v bližnji potok, iz katerega so jo potegnili sosede. Ta čas se je vrnil tudi mož. Končno so se sosede uboge družine usmili, da je vsaj za prvo sijo preskrbljena.

— Uvedba telefonske službe pri pomožni pošti Sv. Ožbalt ob Dravi. Dne 29. novembra je bila pri pomožni pošti Sv. Ožbalt ob Dravi uvedena telefonska služba. — V zrak je ustrlel, pa je ubil človeka. V nedeljo popoldne je ustrlel gozdar Mirko Hirdjajić iz Oriovca 29 letnega Mato Sešića, ki je sekal drva v gozdu, kar mu je hotel gozdar preprečiti. Gozdar trdi, da je ustrlel v zrak, da bi prestrašil Sešića, pa se je puška prežgala sprožila, da je zadel fanta v hrbet. Gozdar se je sam javil orožnikom.

— Učiteljica, ki poučuje pod dežnikom. V hrvatski vasi Stražimirovcu imajo šolo v kmečki hiši, za katero plačuje občina jamejmo. Hiša je pa že tako stara in zanemarjena, da v deževnih dneh šolski pouk ni mogoč. Ze večkrat se je pripetilo, da je morala učiteljica sedeti v šoli pod dežnikom, otroci, ki dežnikov niso imeli, so bili pa vsi premočeni.

Iz Ljubljane

— Obdarovanje Rdečega križa ljubljanskih revnih družin je nedvomno ena najlepših božičnih tudi letos, čeprav nima sicer značaja teh božičnih socialnih prireditvev. Danes je upravitelj RK A. Jagodič začel deliti premog na vselejše ljubljanskim revnim družinam. Rdeči križ je kupil letos 7 vagonov premoga, in sicer z izkupičkom kresne veselice na Gradu in s podporo mestne občine ter banske uprave. Obdarovali bodo 556 družin s premogom, in sicer dobe tričlanske družine po 100 kg premoga, ščlanske po 150 kg in nad petčlanske po 200 kg. Razen tega prejme še 116 družin po 10 kg moke, za 16 družin so pa pripravili razno blago za perilo in obleke. Čeprav je to ena največjih socialnih akcij pri nas, vendar sam

RK ne more pomagati vsem revnim ljudem v Ljubljani. Pomisliti je treba, da je bilo vloženih za podporo do 15. novembra okrog 1000 prošenj in da so se mnogi oglašali s prošnjami še po tem roku v pisarni RK ter moleovali, naj bi jih uvrstili med obdarovance.

— Po božično najrevnejših v stari cukrarni so dobrosrčni ljudje že pričeli pošiljati darila v kuhinjo samo v cukrarni na Poljanskem nasipu št. 40. Prvi je pokazal svoje dobro srce za mestne reveže znani trgovec s kislim zeljem in repo g. Gustav Erklavec iz Povšetove ul. 10, ki je za božično daroval 70 kg svojih delikatnih izdelkov. Sedaj pa čakamo še na tiste dobrotnike siromakov med mesarji in prekajevalci, ki h kislemu zelju pošiljajo še klobase, da bodo reveži imeli o božiču zares velik praznik in se s hvaležnim srcem spominjali svojih dobrotnikov. Vsi dobrotniki revežev so vabljeni na božično, ki bo v petek 23. t. m. ob 17. popoldne v stari cukrarni, da spoznajo dobri namen mestne uprave in res izredno velike prostore prepotrebne novega mestnega zavoda za najpotrebnejše siromake našega mesta. Vsem velikodušnim darovalcem najlepšo zahvalo v imenu revežev in v imenu mestnega poglavarstva!

— Po sveči v prid mestnim revešim, ki so ostale po vsesvetki akciji, so človekoljubni ljudje že pričeli prihajati v mladinski oddelk socialnega urada na levi strani pritličja Mahrove hiše na Krekovem trgu, da jih na sveti večer prižgo na grobovih svojih rajnih in tako počaste drage pokojnike z dobrimi deli. Za prispevek 5 din v mestni socialni sklad dobi vsakdo 2 sveči v mestnih barvah z napisom »Za mestne reveže«. Ker je sveč že malo opazujemo dobrotnike siromakov, naj si jih naglo priskrbe ter z njimi dokažejo o božiču na grobovih svoje dobro srce.

— Trgovske obratovnice na božično soboto 24. decembra. Glasom čl. 30 naredbe o odpiranju in zapiranju trgovin morajo biti trgovine na debelo zaprte ta dan ves popoldne, vse ostale trgovine pa ob 17. uri, izjemski delikatesne, ki zapirajo svoje obratovnice ob 19. uri. Kupujejo občinstvo naprošamo, da upošteva naredbo in se preskrbi pravočasno z nakupom blaga za Božič. Združeno trgovcev.

— Iz božično smo zadnje dni prejeli od neimenovane gospe zavoj peciva za otroke in od ljubljanske tvrde Rudolf Deržaj znesek 100 din. Darovalcem se v imenu božnikov iskreno zahvaljuje uprava občine državne bolnice v Ljubljani.

— Koncert v spomin 20letnice smrti pisatelja Ivana Cankarja bo jutri zvečer ob 20. v mali filharmonični dvorani. Zborovodja Kristo Perko je izvrstno izveščal mešani zbor društva Cankar, ki nam bo izval na svojem koncertu bogat program, vzet iz domačih in ostalih slovenskih literatur. Slišali bomo narodno in umetno pesem. Opozorjamo, da se vrši koncert ob 20. v mali filharmonični dvorani. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

— Iz DAME IN GOSPODE moderen in higijenski brivski-frizerski salon. — MATE PLIVERIC, Ljubljana, hotel »Slone« (Francišanska ul.).

— Okraden v Daj-damu. Učitelj Franc Klementič iz Sv. Jurija pod Kumom, je imel te dni opravka v Ljubljani in se je popoldne zglasil mimogrede tudi v »Daj-damu«. V bifeju je položil svoje aktovko na mizo in za hip odšel. Ko se je vrnil, pa aktovke ni bilo več. V ukradeni aktovki je imel Klementič samokres znanke »Baby«, orožni list, glaseč se na njegovo ime, radioakumulator, žarnico, kos zelenega blaga in 200 din. Klementič je oškodovan za 1050 din.

— ROKAVICE — NOGAVICE — KARNICNIK — NEBOTIČNIK.

— Iz 2000 din mesa ukradenega. Mesarski mojster Jože Benčina iz Cernetove ulice je prijavil, da je bilo v nedeljo popoldne vloženo v njegovo sušilnico, ki jo ima na Gasliški cesti 15 v šiški. Vlomilec mu je odnesel 124 mesnih klobas, 18 kosov šunkarice, 45 kg svinjskega prekačenega mesa in nekaj druge mesnine, v skupni vrednosti 2000 din. Oškodovanec je osumil vloma nekega mesarskega pomočnika, ki pa je takoj dokazal svojo nedolžnost. Verjetno je, da je zakrivil tatvino kak brezposelnec, ki so mu bile razmere v hiši znane.

— Tatvina v kavarni. Podravatelju Zadrugne gospodarske banke na Miklošičevi cesti Francu Ercetu je tat ukradel 3000 din vredno temnosivo suknjo iz kavarnе »Union«. V ukradeni suknji je bil tudi temnosiv rdeč pragaš šal in volnene rokavice. Erce ima 3200 din škode.

SPORT

— Kolesarska podzveza Ljubljana sklicuje za sredo 21. t. m. ob 20. sejo pri g. Vospernik-kavarna Stari trg 13. Ker je seja zadnja in važna pred občinim zborom, se pozivajo gg. odborniki: Plančan, Trčan, Pleško, Butinar, Schwaizer, Pogacar, Bezljaj, Gašperšič in vsi delegati ostalih klubov, da se seje sigurno udeležijo. Predsednik.

— SK Polž — tekmovalci. Drevi ob 19 bo v klubovnem lokalni prvi redni sestanek tekmovalcev. Sestanka naj se zanesljivo udeležijo vsi oni, ki so prestopili iz Slalom kluba 34.

Obroki in kriminal

V stiski in bedi ali pa tudi v premišljenem prevarnem namenu kupujejo na obroke in prodajajo blago

Ljubljana, 20. decembra. Obroki spravljajo ljudi v kriminal. Med razpravo proti Josipu S. iz ljubljanske okolice, je državni tožilec pripomnil, da sprejema državno tožilstvo čedalje več ovadba zaradi sleparij, ki jih v stiski ali v lahkomišelnosti narede kupovalci blaga na obroke. Trgovci so sicer že precej previdni in ne dajo blaga na obroke brez jamstva in brez informacij o plačilni sposobnosti kupca. Toda ljudje so iznajdljivi in si znajo pomagati na razne načine, da potegnejo tudi najbolj previdne trgovce.

Obtoženec je kupil najprej moško kolo na obroke. Plačal je dva obroka, potem je po kolo prodal. Trgovec mu je zaupal na obroke potem še žensko kolo. Trgovcu je natvezil, da ga bo podaril svoji sestri. V resnici je kolo takoj prodal. Na razpravi se je zagovarjal, da sestra kolesa ni marala. Trgovca je premotil s ponarejenim jamstvom. Sam je napisal potrdilo, da njegov brat mizar jamči za plačilo. Ko ni bilo kupca z obroki, se je trgovec informiral o njem in o bratu ter je izvedel, da kupec nima ničesar in tudi brat obrti že dolgo ne izvršuje ter tudi ni bratu jamčil.

Po kazenskem listu je bil obtoženec že devetkrat kaznovan zaradi tatvin in sleparij.

Sodnik: Kradete in sleparate, kdo bo verjel, da ste imeli namen obroke plačevati? Obtoženec: Gospod sodnik jaz sem bil vedno po nedolžnem kaznovan, drugi so bili krivi, jaz sem pa sedel.

Sodnik: Zakaj se niste pritožili, če ste bili po nedolžnem kaznovani?

Obtoženec: Saj nič ne pomagajo pritožbe na sodnji.

Sodnik: Nič ne pomagajo?

Obtoženec: Nič! Doslej nisem ukradel nič pare.

Sodnik: Tu je pa zapisano, da ste kradli in da ste bili obsojeni tudi zaradi tepeža in grožnje.

Obtoženec: Gospod sodnik, kaj je vse zapisano. Pomislite, kaj vse pišejo časopisi, pa ni res.

Sodnik: Sodni akti niso časopisi!

Kazen je zgovorni obtoženec sprejel. Sodnik mu seveda ni verjel, da je imel pošten namen ko je kupil kolo na obroke. Obsojen je bil zaradi prevare na 2 meseca zapora in na 300 din denarne kazni.

KAMEN JE IMEL V ZEPU

V spominu so nam še demonstracije pred hotelom Metropol. Pred hotelom se je nadomna zbrala množica mladih ljudi ki je protestirala in demonstirala, potem pa je začelo frčati kamenje v velike šine kavarne Metropol ali Miklič. Policia je interverirala in razgnala demonstrante. Več so jih polovili in kmalu izgnali. Dva sta se pa morala te dni zagovarjati pred sodnikom poedincem okrožnega sodišča. Oba sta mladoletna, zato je bila razprava tajna. Prvi se je zagovarjal, da je slučajno prišel mimo hotela, ko je policija razganjala demonstrante. Trdil je, da ni metel kamenja in se tudi ni udeležil demonstracij množice. Drugi je bil med množico, ko so ga prišli. V njegovem žepu so našli kamen. Sodnik je zaslal policijskega agenta, ki je

aretiral prvega. Agent ni mogel potrditi, da je bil aretiranec med množico, ki je demonstirala, pač pa ga je videl, ko je stekel proti Resljevi cesti, ko je zaženketala razbita kavarniška šipa. Drugi se je zagovarjal, da je brez določenega namena pobral kamen na cesti in ga vtaknil v žep. Prvi je bil oproščen zaradi pomanjkanja dokazov, drugi je bil obsojen na 300 din denarne kazni pogojno za dve leti. Sodnik jima je svetoval, naj pustita demonstracije in naj raje sedita pri knjigah.

SKANDALA IN SRAMOTE SE JE BALA

Elegantna gospa se je pred sodnikom zelo razburila. Na zatožni klopi je sedel njen bivši ljubimec. Med publiko je poslušal, kako se pred sodnikom pere umazano perilo, mož elegantne gospe. Na njeno ovadbo je državni tožilec dolžil obtoženca prevare. Ko sta bila gospa in ljubimec še priateljca, je gospa ljubimcu zaupala hranilno knjižico z vlogo okrog 20.000 din. Knjižico je obtoženec vnovič, denar je obdržal. Vse je bilo v redu, dokler ni mož odkril ženskega zakonolomstva. L. 1936 je gospa povedala ljubimcu, da ga ne mara več. Spoznala je, da ni pošten človek, kakor je trdila. Gospa je tudi trdila, da ni mogla stran od tist človeka. Po rodu je Nemka. »On me je grozil, je rekla, da bo mene ubil. Od skandala in od sramote sem se bala«.

Sodnik je obtoženca oprostil, ker je na podlagi pričevanja same gospe spoznal, da sta bila gospa in obtoženec v tako intimnem razmerju, ko mu je gospa izročila knjižico, da obtoženec ne more biti kazensko odgovoren.

Iz Celja

— Nesreča s samofresom. V nedeljo jutraj je Slavko Gračner, delavec v tekstilni tovarni »Metkic« v Celju, razkazoval 18-letnemu, v Westnovi tovarni zaposlenemu delavcu Arliču v njegovi sobi na Cesti na Dobrovo pri Celju samokres. Nenadno pa se je samokres sprožil in krogla je zadela Arliča v desno roko. Arliča so oddali v celjsko bolnico.

— Hud mraz je pritisnil od nedelje tudi v Celju in celjski kotlini. Potok Sušnica je v nedeljo pri izlivu v Savinjo zamrznil, po Savinji pa plavajo nešteti kosi ledu.

— Umrl je v soboto v celjski bolnici 54-letni upokojeni orožnik Ludvik Štromajer iz Hrastrnika.

— Brez sledu je izginil v sredo 14. t. m. 18-letni Vladimir Ivekovič, vajenec pri mesarskem mojstru g. Alojzu Podvratniku v Gaberju pri Celju. Podvratnik je poslal svojega vajenca v sredo s kolesom na Ljubljano, da bi kupil pri nekem posestniku na Ljubljani tele. Ivekovič pa ni prišel na Ljubljano in je od srede brez sledu izginil. Le malo verjetno je, da bi bil fant ponveril denar, ker ima itak znatno doto. Zato sumimo, da je fant postal žrtev zločina. Policija je uvedla preiskavo, da pojasni zadevo.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Za vsako ženo
zaželeno darilo

Perilo, pletenina, trikotaža, porcelan, steklenina, usnati izdelki, toaletne potrebščine in čevlji.

ANT. KRISPER

LJUBLJANA

MESTNI TRG 26

STRITARJEVA UL. 1-3

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej. Najmanjši znesek 8 Din

MEDARNA
Ljubljana Židovska ul. 6. avdi
sortiran prvovrstni cvetlični
med po natizni ceni 2671

OREHOVA JEDRCA
IN FIŽOL
nudi Sever & Komp., Ljubljana,
Gospodarska cesta 5. 2905

POMARANČE, MANDARINE
nudi »Veletrgovina južnega
sadjca, Ljubljana, Tyrševa 48.
2942

KUPIM

POZOR!
Kupujem in prodajam rabljene
čevlje, rabim večjo množino
moških čevljev. Klavžer, Vo
šnjakova 4. 2940

SLUŽBE

Beseda 50 par davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

DVA BRIVSKA POMOČNIKA
sprejem takoj za stalno. —
Kralj Stjepan, frizer, Tyrševa
c. 68, Ljubljana. 2946

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

ZA VSAKO PRILIKO
najboljše in najcenejše
»Hubertuse«, površnike, perilo
in vsa oblačila nudi
PRESKER
Ljubljana Sv. Petra cesta 14

KLIŠEJE

ENO
V VEČERJNE
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

NARODNA

TISKARNA

LJUBLJANA

KNAJLEVA 9

IZVRŠUJE VSE VRSTE TISKOVIN
PREPROSTR IN NAJFINJEJŠE

KINO SLOGA
tel. 27-30
KRIK DŽUNGLE
Danes premiera zanimivega in izredno napetega filma
Misterij afriške džungle z vseni opasnostmi in strahotami
še nepreiskanih divjih predelov Afrike.
v glavni vlogi Warner Baxter in June Lang
Ob 16., 19. in 21. uri.

AKTUALNO! ROMAN HCERE IN OCETA! PREMIERA!
Današnja doba, današnje veselje in brige, današnji ljudje v krasnem filmu
NEVARNA IGRA THEO LINGEN — JENNY
KINO MATICA 21-24 JUGO — HARRY LIEDTKE
Danes ob 16., 19. in 21. uri

K zadovoljnim in srečnim božičnim praznikom spada,
da si še danes ogledate naš prekrasni film, ki Vam pred očuje
zgodbinsko ozadje o postanku prekrasne božične pesmi
skladatelja Fr. Gruberja. Pavel Richter in Anny Hartmann.
Tiha noč. blažena noč
Film o pesmi miru. Ljubezni in sprave. Prekrasni naravni posnetki.
Predstave ob 16., 19. in 21. uri.

Zborovanje učiteljskega litijskekega sreza

Proslava 20 letnice Jugoslavije in počastitev spomina kralja Aleksandra — Stanovske in tekoče zadeve

Litija, 19. decembra. V soboto — na 50. rojstni dan Viteškega kralja Aleksandra — je povabilo JUU sresko društvo v Litiji vse učiteljske in zbor v Litijo. Kljub slabemu vremenu — pomolci je pobelil posebnost ljubljanskega snega in pritisnil obseben miraz — se je zbralo na sedežu sreza mnogo vnetih kulturnih delavcev.

SVEČANA AKADEMIJA

V okrašenem I. razredu, ki ima poseben oder, se je vršil najprej slavnostni del. Oder je bil okrašen s cvetjem in slikami kralja Aleksandra, kralja Petra I. in kralja Petra II. Učenci in učence nižjih razredov ljudske šole so prikazali prizor, ki ga je napisal učitelj g. Jože Zupančič: »Ob dvajsetletnici Jugoslavije«. Sledila je deklaracija Manke Golarjeve pesnitve »Mrtvi kralji«. Nato pa je učitelj g. Franjo Trošt prikazal v daljšem, lepo sestavljenem govoru delo učitelja za osvobodjenje in zedinjenje. Lepo je očrtal tudi nepoznan lik kralja Zedinitelja, ki je bil velik prijatelj šole in učiteljskega. S »slava« klici je bila slavnostna beseda zaključena. Nato pa je mladinski pevski zbor iz višjih razredov zapel pod vodstvom učitelja g. Ernesta Svare žalostno: »Pomladi vse se veseli«. Prisrčna patrijotična slovesnost je bila zaključena z državno himno, ki so jo peli učenci in učitelji.

Potem so došli zborovalci v VI. razred, kjer se je vršilo zborovanje. Predsednik g. Jože Zupančič je izrekel prisrčno dobrodoščilo vsem članom, imenoma je poželil srečo v učiteljskem stanu novo vstopivšim pripravnikom in pripravnicam. Zborovalci so se s poslovanjem pridružili, ko je predsednik pozdravil prikljubljene sreskega podnačelnika g. Deva, odličnega prijatelja šolstva in učiteljskega ter dolgoletnega sreskega šolskega nadzornika g. Bezeljaka, ki sta tudi prišla na zborovanje.

STANOVSKI ZBOROVANJE

Sledilo je izčrpno in stvarno situacijsko poročilo. Ko bo dovoljena zbirka za 6000 čeških učiteljev, ki so pribežali iz sudetskega ozemlja v Prago in so zdaj brez posla, bo pričelo zbirko tudi litijsko učiteljsko. Blagajnik g. Kopriva iz Zagorja je prikazal denarno stanje, nato pa je poročal o uradniškem glasilu »Naš glas«. Predlagal je, da se naroči nanj tudi domače društvo, kar je bilo soglasno sprejeto. Učitelj g. Netko Adamič iz Toplice je poročal o mladinski literaturi, zlasti o Mladinski matici in Našem rodu. Referat je izval dolgotrajno živahno debato. Ugotovilo se je, da napredek mladinskega slovstva. Večina šol v domačem srezu ima naročenih precej izvodov, nekatere tudi do 100, Našega roda

in ostalih mladinskih revij. Je pa še pol tucata šol, ki ne poznajo nobenega mladinskega lista. Tudi te bo treba vklopiti na sodobno mladinsko literaturo.

Tajnik g. Trošt je poročal o nezadostnih službenih prejemkih. Sestavljena je bila resolucija, ki govori o težavnem gnotnem stanju in naraščanju dragice. Učiteljsvo prosi, da morda neke oblasti po skrajšanem postopku ugodno upravičijo željam.

Zagorski učitelj g. Ljotje Kolenc je podal jasno sliko učiteljskih gospodarskih ustanov, zlasti se zadržuje pri Učiteljski tiskarni. Vredno je omeniti, da je pristopilo po njegovem referatu k zadruzi 12 novih članov, ki bodo v mesečnih obrokih poravnali zadružni delež.

Poverjenica socialnega odseka ga. Leopoldina Kovičeva iz Jevnice je zbrala knjige, ki so jih prinesli poverjeniki s posameznih šol za revno decu v srezo in v obmejnih solah Deca bo prejela štivo za božič ohranilo za novo leto. V razpravo je prišlo poročilo ljubljanske poizkusne šole, ki si jo bodo ogledali zborovalci v pomladanskem terminu. Predsedništvo sreskega društva JUU bo stopilo v stik z vodstvom bežigradske šole in skupno določilo datum, nakar bodo obveščeni vsi, ki so podpisali prijavo že na zborovanje. V razpravo so prišla nato še poročila o pedagoškem glasilu »Popotnik« in mladinski knjigi Josipa Vandota »Kekec na hudi poti«.

PREDAVANJE O NARODNI ORNAMENTIKI

Zbor je razpravljal še o raznih tekočih stanovskih pravnih in šolskih zadevah. Pred zaključkom so izrekli zborovalci iskrene čestitke stiskemu tovarišu g. Vladu Ambrožiču, ki je stopil v zakonski stan in upravitelju ljudske šole v Toplicah g. Matiju Pelku, ki je bil te dni odlovljen z redom sv. Save. Zahvalo so so izrekli tudi domačinu šol. upravitelju g. Dragu Rostoharju, ki je dal na razpolago prostore za akademijo in zborovanje. V enournem referatu je učitelj g. Konrad Kotnik z Sv. Križa nad Litijo predaval o risanju v ljudski šoli. Prikazal je razvoj risanja od najstarejših dob do danes. Nato je osvetlil narodno ornamentiko. Svoje lepo predavanje je pojasnjeval z zbirko narodnih motivov, ki jo je sestavil sam pa tudi z izdelki svojih solarjev. Toplo je bil nagrajen marljivo tovariš g. Kotnik.

OGLED PREDILNICE

Zborovalci so potem odšli v Litijško predilnico, kjer jih je pozdravil ravnatelj g. Josip Donth. Ekskurzisti so si v dveh skupinah ogledali zanimiv obrat, prvo skupino je vodil sam g. ravnatelj Donth, drugo pa inženir g. Valentič.

Lepa božičnica moščanskih Kolašic

Prireditve, ki to ostala vsem udeležencem v najlepšem spomenu

Ljubljana, 20. decembra.

Moščanske Kolašice so že znane po svoji agilnosti in človekoljubnosti. Tudi letos so pokazale, v kako veliki meri pomejuje svojo nesebično ljubezen do trpežnih in v pomanjkanju živčnih otrok. Ob rojstnem dnevu našega prerano umrlega velikega kralja Aleksandra so priredile v soboto 17. t. m. to lepo proslavo.

Ze pred 3. uro popoldne je bilo polno otrok pred kinom Moste. Ko so se po težkem pričakovanju odprla vrata, se je vsulo v dvorano vse, kar je že nestropno čakalo. Prostor se je v prvem hipu polnil z otroki, kmalu nato pa tudi z odraslimi. Dokaj velika dvorana je postala kaj kmalu pretesna. Teško so se prerinile skozi že nabasani prostor številne zastopnice ljubljanskih Kolašic s predsednico g. dr. Majaronovo na čelu. Tudi moščanski učiteljski zbor z g. upraviteljem je bil prav močno zastopan.

V dvorani ste videli uboge in stare ženske, mamice z otroki v naročju, ki so vrtali, jokali in plašno zrlili na tako veliko množico zbranega ljudstva.

Vse je bilo nestropno, glasno in kričaje. V hipu pa je nastala svečana tišina, ko se je dvignil zastor. Na oder je prišla predsednica g. Lenasijeva. Pozdravila je predstavnice in vse zbrano občinstvo, se zahvalila vsem, ki so pripomogli k obdaritvi ubogih, spomnila se je našega blagega, žal že pokojnega kralja Aleksandra. Ob koncu govora je naslovila na sedanjega mladega kralja nekaj besed, zbrano občinstvo pa se je odzvalo s trikratnim zdravno na lepe besede. Navzoči so državno himno, izvajano na plošči, poslušali stoji.

Potem so nastopile ljubke deklice iz otroškega vrta z v punčkami v rokah zapele srčkano pesmico: »Moja punčka ljubljena«. Pogled na ta nedolžna nežna bitja je bil lep in človek si je v duši zaželel, da bi ostala vedno tako srečna in da ne bi nikdar okusila grenkobe, ki čaka človeka v poznejši dobi. Ploščanje je bilo zelo živahno, pa je bilo tudi zaslužno. Sledil je nastop petletnega dečka-sirota »Korečka«. Malo je še jecjal, pa je bil zato še bolj srčkan. V hipu je postal tako popularen, da smo si ga kar zaželeli imeti še med seboj in ga še poslušati. Tudi deklica, ki je z njim govorila, je zelo pohvala. Potem so prikoračili mali dečki iz otroškega vrta. Bili so prav ljubki v svojih tajnstvenih »uniformah«, to je rdečih in plavih pelerinah s kapucami na glavah in oboroženi s srebrnimi sekirami. Zapele so prav korajžno pesmico: »Patčki kovački«. Niso imeli nič treme, mali Koreček se je pa kar skoraj krkljal med njimi, ker je bil najmanjši.

Igrica o dečku-siroti, kateri si ne želi igrati, ki sicer prizna, da bi se tudi on rad igral, ampak, da bi bil najbolj srečen, ako bi imel vsaj kosček kruha, dom, gorko posteljo in da bi ga vsaj kdaj kdo pobožal po licu, je napravila na občinstvo globok vtis, da je bil malokdo, ki ne bi imel solznih oči pri tem prizoru. Tudi angelsko petje je bilo zelo ubrano. Prihod matere, ko pride po sinčka, ki ga — svet ne mara — ga z milim glasom nagovori, ter odvede v družbi angelčkov v nebesa, je sočutje in s tem združeno ihtenje zelo poudarilo. Med to igrico je začutil vsak v svojem srcu ljubezen do bližnjega in željo pomagati mu — žal da tega vsakemu ne dopuščajo sredstva.

Bilo je tudi nekaj kratkih nastopov deklic kot kuharice in ljubitelj naših rož. To kakor tudi več deklaracij je ljudem zelo ugajalo, kar je potrdilo živahno ploščanje.

Potem je g. šolski upravitelj raz odra spregovoril več lepih vzpodbudnih besed o ljubezni do bližnjega, se zahvalil neumornim Kolašicam in vsem, ki so k temu plemenitemu činu pripomogli. Za te iskrene besede se mu je občinstvo toplo zahvalilo. Tudi alegorija, predstavljajoča Jožefa in Marijo z Jezuskom sredi angelcev je bila zelo lepa in so bile oči vseh obrnjene v te zelo posrečene žive jaslice.

Ko pa se je pričelo razdeljevanje lepih, koristnih in zelo številnih daril (blago, perilo, obutev) je nastalo tako veselo in nestropno vrvenje okrog odra, kakor ga more prikazati le resnično revna, hvaležna in nedolžna mladina. Bilo je treba veliko truda, da se ni komu kaj zgodilo, ker je hitel vsak čim preje prejeti iz radodarnih rok zaslužnih Kolašic darilo.

Ni se nam treba bati, da bo podpiranje ubožcev izumrlo, dokler živi še toliko plemenitih src, ki ne poznajo samo sebe in svojih potreb, ampak ki ležijo rane trpljenja in pomanjkanja svojega bližnjega. Med take dobrotnike spadajo gotovo tudi Kolašice, ki zaslužijo, da jih vedno in povsod upoštevamo, kadar trkajo na vrata. Srčna jim hvala.

Ne smemo pa prezreti tudi velikega truda, ki sta ga imeli učitelj otroškega vrta g. Klunova in g. Balohova, da sta izurili malčke, ki so komaj nekaj mesecev v šoli, pa so že nastopili tako pogumno in srčkano, da jima moramo prav od srca čestitati. Otročkom pa moramo biti hvaležni vsi, ki smo za dve uri pozabili na svoje vsakdanje skrbi in se zazabili v ono srečno dobo, ko smo bili še mi tako brezskrbni in neskaljeno veseli. Juh Avgust

lec cigaret v Quirinalu. Stavila sva. Dejal je, da bo vojna, jaz pa, da bo mir. Minister Ciano je pogledal skozi okno in dejal:

— Zdi se mi, da boste stavo izgubili. — Vnes se je ustavila diplomatska mašina. Od danes ule, vojno ministrstvo. Mussolini je imel polne roke dela. Sprejemal je ministre, poslušal poročila, čital buletine in kablograme, izdajal povelja, sprejel je ministra Alfierija in grofa Ciana. Ob odhodu iz Palazzo Venezia je dejal minister Ciano: Samo čudež lahko reši Evropo.

Rimske ulice so bile prazne, vse življenje v mestu se je bilo ustavilo. Ljudje so napeto pričakovali kakšne bodo posledice nemškega ultimata, stavilnega na 28. septembra ob 2. popoldne. V palači Chigi so gorele luči vso noč. Ko je odhajal k večerji, je dejal grof Ciano: Ostalo nam je še štirinajst ur miru.

Lord Perth

28. septembra zjutraj so telefonirali z angleškega poslanstva v palači Chigi, če more grof Ciano sprejeti angleškega poslanika, ki je bil pravkar dobil navodila od svoje vlade. Grof Ciano je sklenil nemudoma sprejeti ga. Lahko zbijajoč je vstopil grof Perth v dvorano zmage. Na sebi je imel temno promodno obleko, v roki je pa držal kopijo Chamberlainove brzojavke, ki jo je izročil grofu Cianu s prošnjo, naj skuša pripraviti Mussolinija do tega, da bo z vso svojo avtoriteto posredoval pri kancelarju H. terju, da sprejme predloge angleškega ministrskega predsednika. Lord Perth je imel solze v očeh. Morda se je spomnil, da ni bilo prvič, ko je bilo njegovo ime v zvezi z vprašanjem miru ali vojne. Že leta 1914, ko je bil zasebnik tajnik angleškega zunanjega ministra lorda Greya je šlo skozi njegove roke nešteto not in ultimato. Zdal je videl, da se z vsakim dnem bolj približuje nova svetovna vojna in da drži že drugič v rokah zadnji mirovni apel.

Grof Ciano je prosil Perth, naj malo počaka, sam je pa takoj odšel k Mussoliniju. Mussolini je prečital poročilo in dejal: Predlog gospoda Chamberlaina je zelo važen, ne smemo ga vzeti lahko. Potem je dvignil slušalko svojega telefona in se dal zvežati z italijanskim poslanikom v Berlinu Attolico. Zapovedal mu je, naj takoj odide k kancelarju H. terju in naj ga prosi v Mussolinijevem imenu, naj za 24 ur opusti vsako akcijo.

Ko se je lord Perth vrnil na poslanstvo, ga je čakalo tam poročilo, da je sklenil Chamberlain znova poslati kancelarja Hitlerja in da mu je predlagal konferenco štirih. Poslanik je odšel potem znova v palačo Chigi, in čez 20 minut se je vrnil z vestjo, da je Hitler pristal na odgoditev akcije za 24 ur »v znak posebnega prijateljstva do Mussolinija«, kakor je izjavil sam. Lord Perth je potem takoj telefoniral v London: Akcija je bila odročena za 24 ur. Mussolini sprejema predlog glade sklicanja konferencie. Čudež, ki vami skoraj nihče ni hotel verjeti, se je vendar le zgodil. Evropa je bila rešena vojnih grozot.

Samo na polovico

V zapadnem delu države Kentucky živi farmar, znan daleč naokrog kot izredno močan mož. Nekega dne prijaha k njemu mladenič, ki je mislil, da je močnejši od njega. Prijaha na dvorišče, priveže konja k plotu in pravi farmarju:

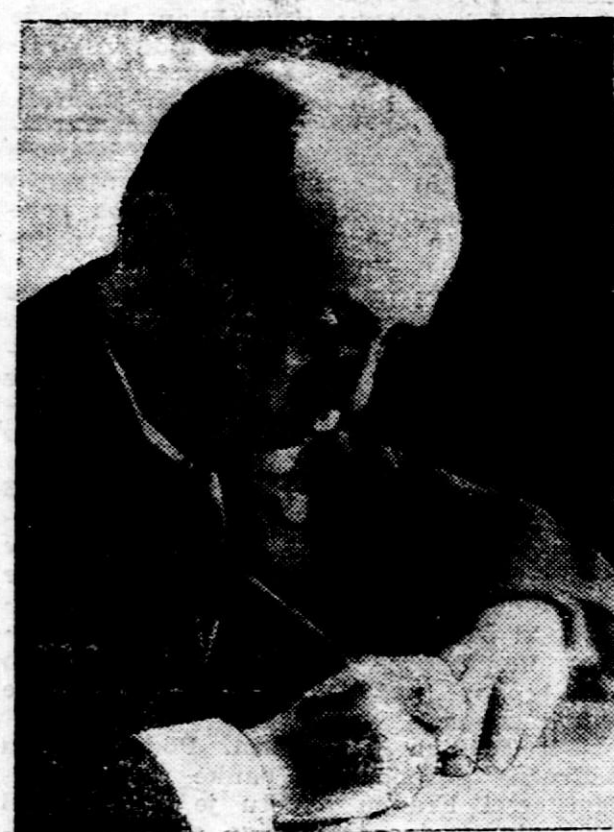
— Prihajam od daleč, da pomeriva svoje moči.

Farmar molče zgrabi fanta in ga vrže čez plot na cesto, potem se pa mirno loti zopet svojega dela. Fant na cesti se pobira in zamrmra nekaj. Farmar ga vpraša: Ali želiš še kaj?

— Da, — odgovori fant, bodite tako prijazni in vrzite mi čez plot še konja.

Štirje usodni dnevi

Kako opisuje italijanski novinar Barzini razburljive septembrske dogodke

Mussolini

Nekaj dni po razburljivih septembrskih dogodkih, ki bi bili lahko prinesli novo evropsko vojno, so se sestali v Londonu štirje novinarji: lord M. Kilanin od »Daily Maila«, F. Fleming od »Timesa«, K. Abhagen od »Deutsche Nachrichtenbureau« in L. Barzini, dopisnik italijanskih agentur. Pogovarjali so se o dogodkih in sprožena je bila misel, da bi vsi štirje opisali burne septembrske dneve v posebnih knjigi pod naslovom »Štirje dnevi«. Knjiga sicer še ni izšla, toda italijanski listi že priobčujejo opisovanje Barzina, ki

se je požuril, da je prvi napisal svoj pripevek. Barzinijevo opisovanje je zelo napeto in živahno beleži dramatično naraščanje napetosti, ki se je končala slednjič s konferenco v Münchnu.

Barzini opisuje najprej Mussolinijevo pot po Italiji in njegove govore v raznih mestih. Med potovanjem je dobival Mussolini neprestano brzojavke in zaupne vesti iz Rima o najnovejših dogodkih. Čeprav so bile te vesti izredno važne, je ohranil Mussolini mirno kri in ni v nobenem svojem govoru izrazil bojazni glede razvoja dogodkov. Tega ni storil niti v Bassaenu, ko so ga obvestili, da je Českoslovaška odredila splošno mobilizacijo. V Vicenti je Mussolini sklenil poklicati rezerviste obmejnih čet ter zbrati alpske divizije na mej.

25. septembra zjutraj so bili že vsi prepričani, da je vojna neizogibna. Praga je odklanjala nemške pogoje in grof Ciano je ves dan sprejemal diplomate v palači Chigi. Istega dne popoldne je Mussolini med vožnjo iz Verone v Rim v vlaku popravil novo gledališko igro industrija iz Vigevana M. Gianolia, ki obravnava problem rase. Ta čas so tuji že zapuščali Rim in pred konzulati so se zbirale velike množice. Navzlic temu je pa prebivalstvo Rima ostalo mirno. Neki igralec je dejal: Vedno, kadar začujem glas sirene, pogledam na ura, da-li je polna. Človek v teh časih nikoli ne ve, pri čem je. Poslavlja jo se ljudje so govorili: Na svidenje v streških jarkih!

Zunanji minister grof Ciano je sprejel Barzina in v prvo njegovo vprašanje je bil: Kaj mislite, ali bo vojna ali mir?

— Mir bo, je odgovoril novinar.

— Kako veste to? — je vprašal znova bivši poveljnik letalske eskadre »Disperata«.

— Vem to, ker mi je povedal prodaja-

da ne pregledujete podrobno vseh teh livad in vej na tleh in nad glavjo. Videli bi to, kar vidim jaz. Ostudne, dolge vrvi, polne zahrbtnosti in zlobe. Dolge zelene kače, ki se leno in počasi plazijo po debelih in po vejah. Ze tisočkrat sem stiskal samokres v roki in hotel streljati po teh grobah. V zadnjem trenutku sem se pa spomnil, da čakam na drugi plen in samokres je romal nazaj v žep. Če bi pa videli, kakor sem videl jaz, majhne dobre jelenčke ali ljubke medvedke, kako hite k vodi, kako se ravšajo in prekončavajo? Ne, — po teh bi najbrž ne mogel streljati. Gledal sem jih predolgo, opazoval sem jih in videl sem njihove oči. Včasih neumne in zaupljive, drugič zopet vsele. Plahi so in bližajočo se nevarnost kaj hitro zavohajo.

Kar je šinila mladeniču v glavo nova misel.

— Čujte, Carter, ali se vrnete z nami v Chicago? Carter je povesil glavo.

— Dvomim. Moj račun tam gori je odprt. Nimam na vesti največ grehov, to je že res in poznam fante, ki jih imajo na vesti mnogo več kakor jaz, pa hodijo po čikaških ulicah samozavestno ter čakajo, da jih stražniki pozvajo. Vendar pa imam tam nekaj grehov, za katere bi nerad delal pokoro.

— Kaj pa hočete početi?

— Ne vem, morda mi pustite tu nekaj orožja, predno se vrnete med ljudi. Ne rabil bi mnogo in poskusil bi prebiti se nekam na sever. Tu do preti neprestano vojna, morda bodo potrebovali strelce. Mislim, da se nihče ne bo zmenil zam-

Vi vsi boste gotovo molčali, da sem bil v vaši ekspediciji, drugi pa tega najbrž ne bodo zvedeli.

Mladenič je molčal. Ni hotel po nepotrebnem zastrašiti Carterja, toda vedel je, da Walker pri svojem oddajnem aparatu ni držal rok križem. V njem je bilo preveč novinarja, da bi zamolčal Carterjevo pustolovščino ter njegovo poseganje v usodo in boje posadke.

Mladenič je tudi vedel, da se je Walker na polkovnikovo željo informiral o Carterjevih grehih. Bilo je upanje, da mu bosta policija in oblast opustila. Mladenič je veroval, da zmore njegov oče mnogo in hotel se je pri njem zavzeti za Carterja.

— No, bomo videli, — je dejal nazadnje in pogledal na svojo zapestno uro.

Ustrašil se je. Od trenutka, ko je bil zapustil taborišče, je bila minila skoraj že cela ura. Eno uro je bil pustil polkovnika Morrisa brez nadzorstva!

— Vrniti se moram. Čisto sem pozabil na svojega bolnika.

— V taborišču je mir. — je potolažil Carter prestrašenega mladeniča, — od taborišča sva pa komaj sto korakov in gotovo bi slišala, če bi se tam kaj zgodilo. Počakajte trenutke, vrnem se z vami. Stopim samo še pogledat, kako je z našo pastjo in fotoaparatom.

Mladenič pa ni imel več obstanke.

— Vrnem se raje takoj, vi pa pridite za menoj, je dejal in že je izginil med drevmi.

— Dobro! — je šliše že za seboj, — pridem takoj.

P. W.: V zelenem peklu

roman

Mladenič je začuden pogledal Carterja in dejal očitajče: — No, vi pa res znate lagati.

Carter je pa vtrajal na svojem in jezilo ga je, da mu Gray ni takoj verjel.

— Tudi vi lahko pridete sem, kadar boste imeli čas.

— Pridem, — je obljubil mladenič.

— Seveda pa ne boste smeli kramljati tako kakor danes, sicer ne bo nobene živali k jezeru.

— Ali hodite sem tudi ponoči?

Carter je priklimal.

— Vprašal sem Halesa, kako se ponoči lovi. Pokazal mi je nov način, ki ga pa še nisem preizkusil, ker nisem imel časa. Priznal mi je, ki puški močno električno svetilko, podobno reflektorju. Dejal je, da love tako najizkušenejši lovci ponoči leve.

Mladi Gray je že hotel priznati, da kaj takega še svoj živni dan ni slišal, niti čital, pa si je pravčasno premislil.

Spoznal je, da Carter brez pomisleka verjame vse, kar mu pove Hales.

Carter ni opazil mladeničevega začudenja in nadaljeval je:

— Hales je sam namestil tu svoj fotoapar. Le pogledajte.

Mladenič bi ne bil nikoli opazil tanke nitke, napeljene dober decimeter nad zemljo. Napeljena je bila nekam na drevo, kjer je bil skrit fotoapar. — Ze petkrat sva našla to nit pretrgano, je pripovedoval Carter. — To je jasen dokaz, da bomo tu lahko fotografirali divje živali. Sicer sem pa že sam napravil nekaj posnetkov. — In potegnil je iz žepa majhen fotoapar.

Mladi Gray se je prepričal, da življenje v pragozdu, nevarnosti, priroda in prijateljstvo plemenitih mož, da vse to na Carterja blagodejno vpliva. Spominjal se je trenutka, ko je našel Carterja v skladišču Chiquitte. Spominjal se je knjižice, ki mu jo je bil pokazal Pinkertonov detektiv na letališču in v kateri je bila slika Carterja in nekaj ne preveč laskavih besed pod njo.

— Kako je to kratko bivanje v naročju pragozda izpremenilo tolovaja!

Mož, ki nikoli niti za hip ni okleval, kadar je bilo treba seči po samokresu in ga nameriti na kogarkoli, je naenkrat govoril o fotografiranju divjih živali in ponosno razkazoval izposojeni fotoapar. Gray si je lažje mislil Carterja s puško ali samokresom v roki kakor s fotoaparatom pred očesom.

— Čujte, ali vas nikoli ne mika ustreliti po divji živali? — je vprašal mladenič.

Carter se je zamislil.

— Mislim, da ne. Seveda so pa tudi izjeme. Največkrat vidim tu strupene kače. Bodite veseli fant,